

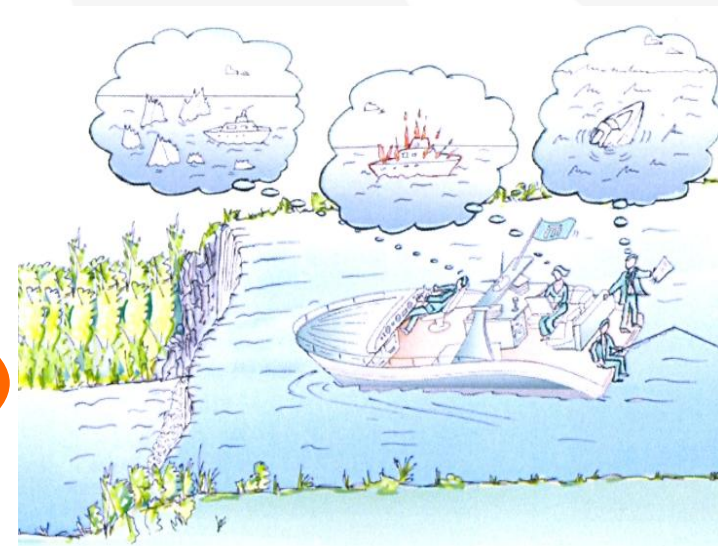
Instytut Auditorów
Wewnętrznych
IIA POLSKA

Wyzwania przed zakładami ubezpieczeń w związku z wdrożeniem Solvency II

– co nas czeka?

Warszawa, 22 października 2015
Arek Stachecki

Podstawowe cele Dyrektywy Solvency II

Cele Solvency II

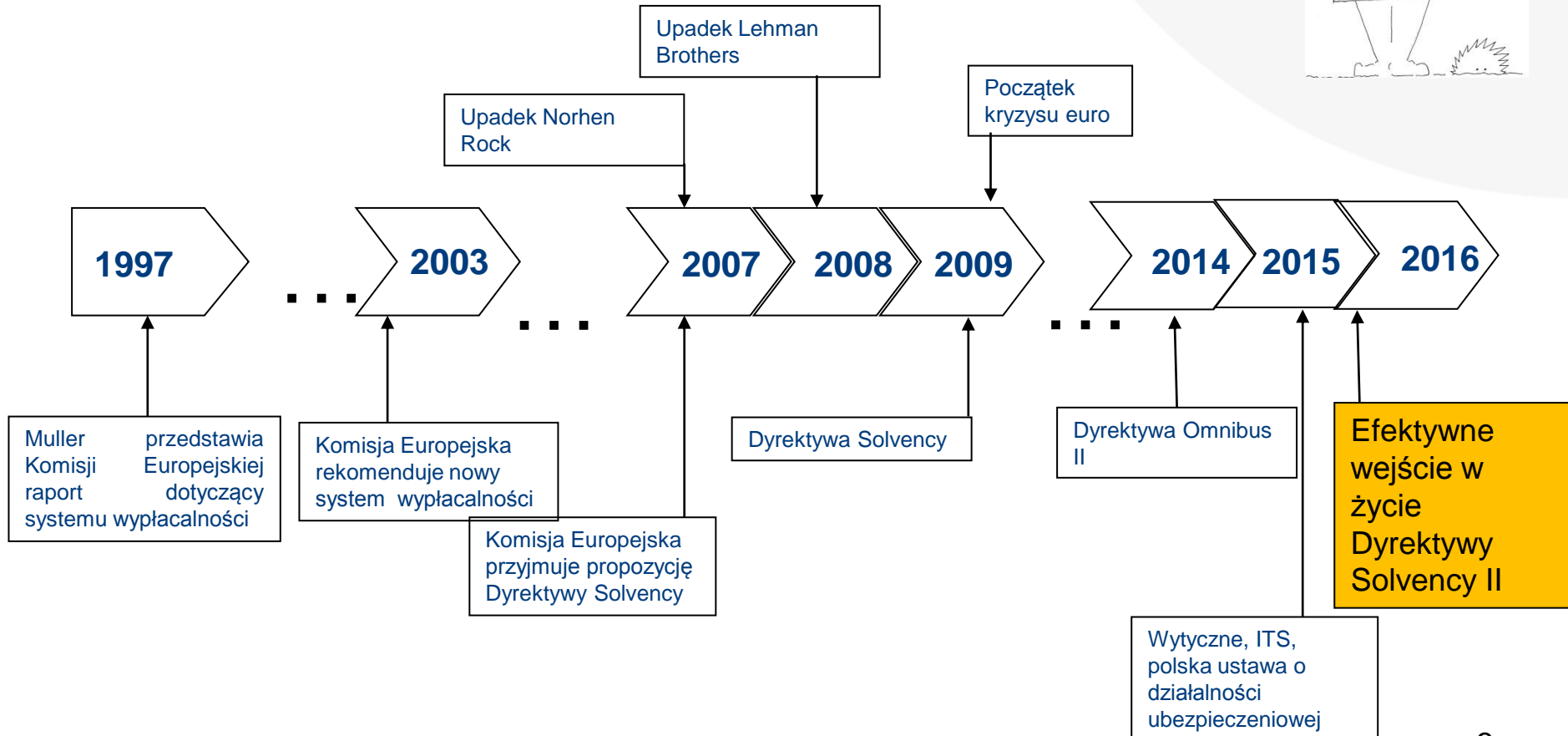
⇒ **Zwiększenie poziomu ochrony ubezpieczających i beneficjentów**

⇒ **Poprawa międzynarodowej pozycji konkurencyjnej wspólnotowych ubezpieczycieli i reasekuratorów**

⇒ **Pogłębienie integracji wspólnotowych rynków ubezpieczeń i reasekuracji**

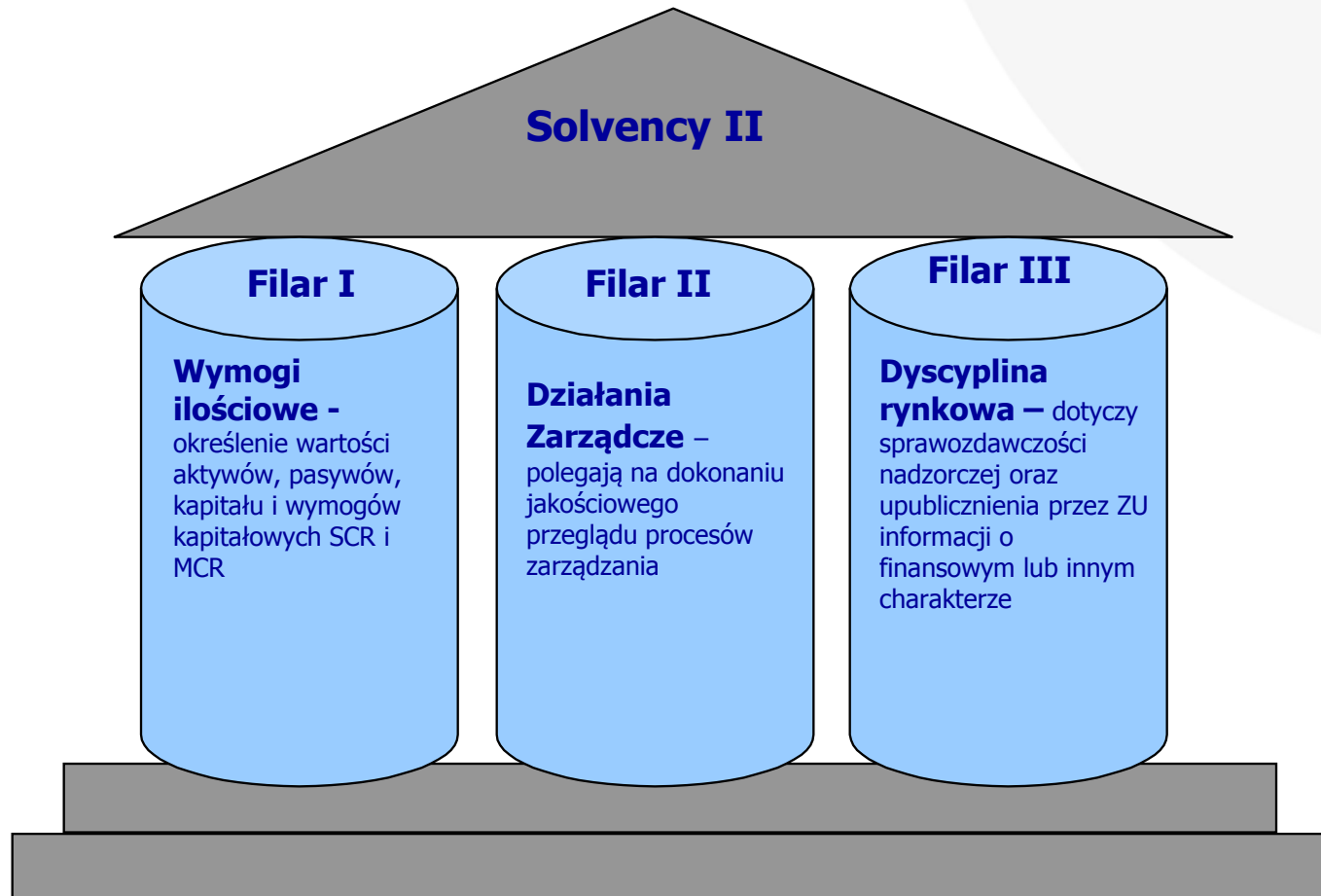
⇒ **Poprawa jakości uregulowań prawnych**

Dyrektywa jest pełzającą rewolucją

Solvency II opiera się na trzech „filarach”

Prace nad Dyrektywą przypomniały funkcjonowanie Rzymu

Ronaldo
piłkarz roku 1997

1997

Muller
Komisji
raport
systemu wypłacalności

przedstawia
Europejskiej
dotyczący

Ronaldo
Piłkarz roku 2014

Dyrektywa
Omnibus II

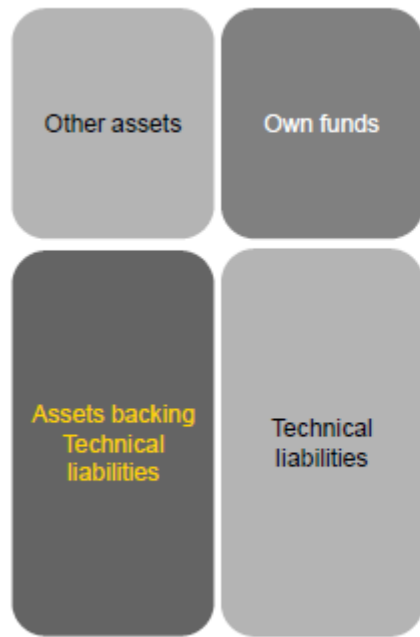
2014

A Rzym zaczął się od króla Romulusa (772-716 p.n.e) i zakończył się cesarzem Romulusem (463-507)

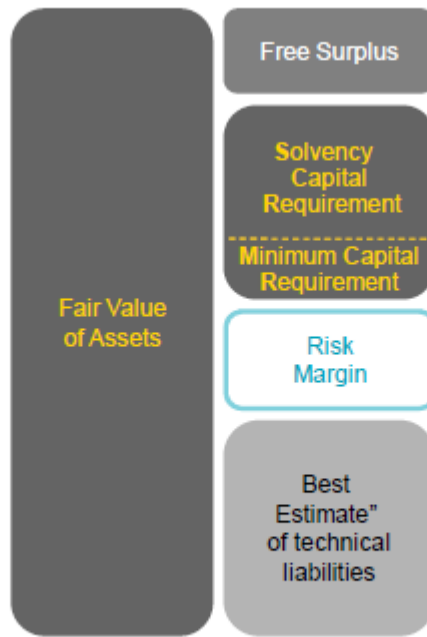

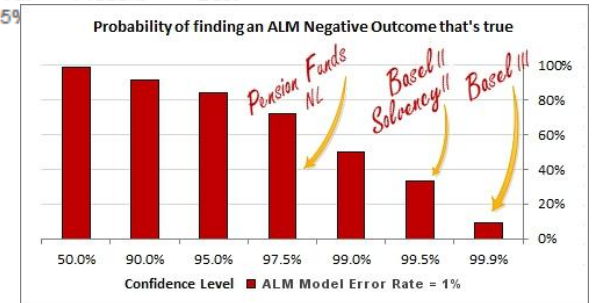
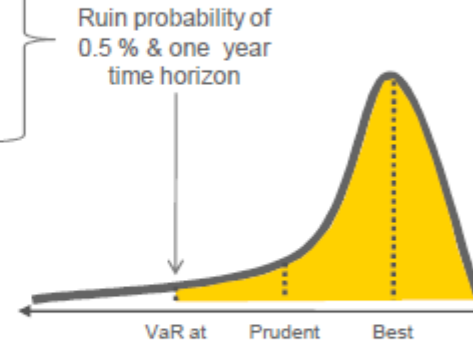
Zastosowano podobne nazewnictwo, które uspokaja, ale które przestaje być zrozumiałe

Accounting B/S

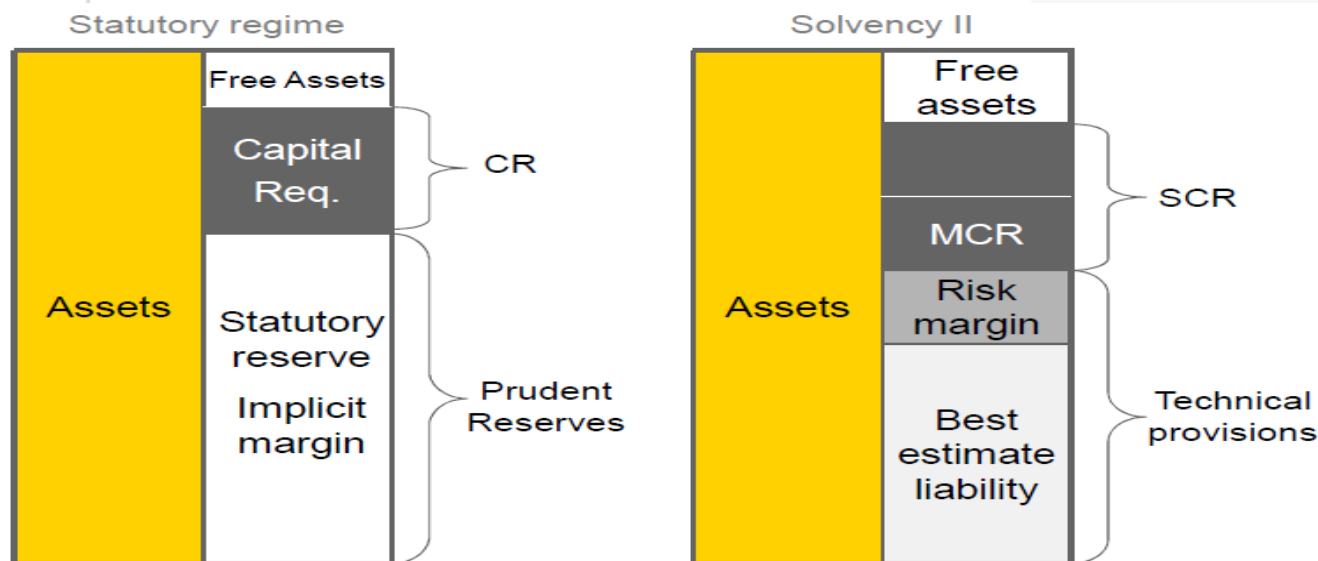
Solvency II B/S

Kluczowe elementy wypłacalności to wysokość:

- nowych „solvency” rezerw techniczno-ubezpieczeniowych
- wielkości wymogu kapitałowego: minimalnego MCR oraz wypłacalności SCR

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wg. solvency

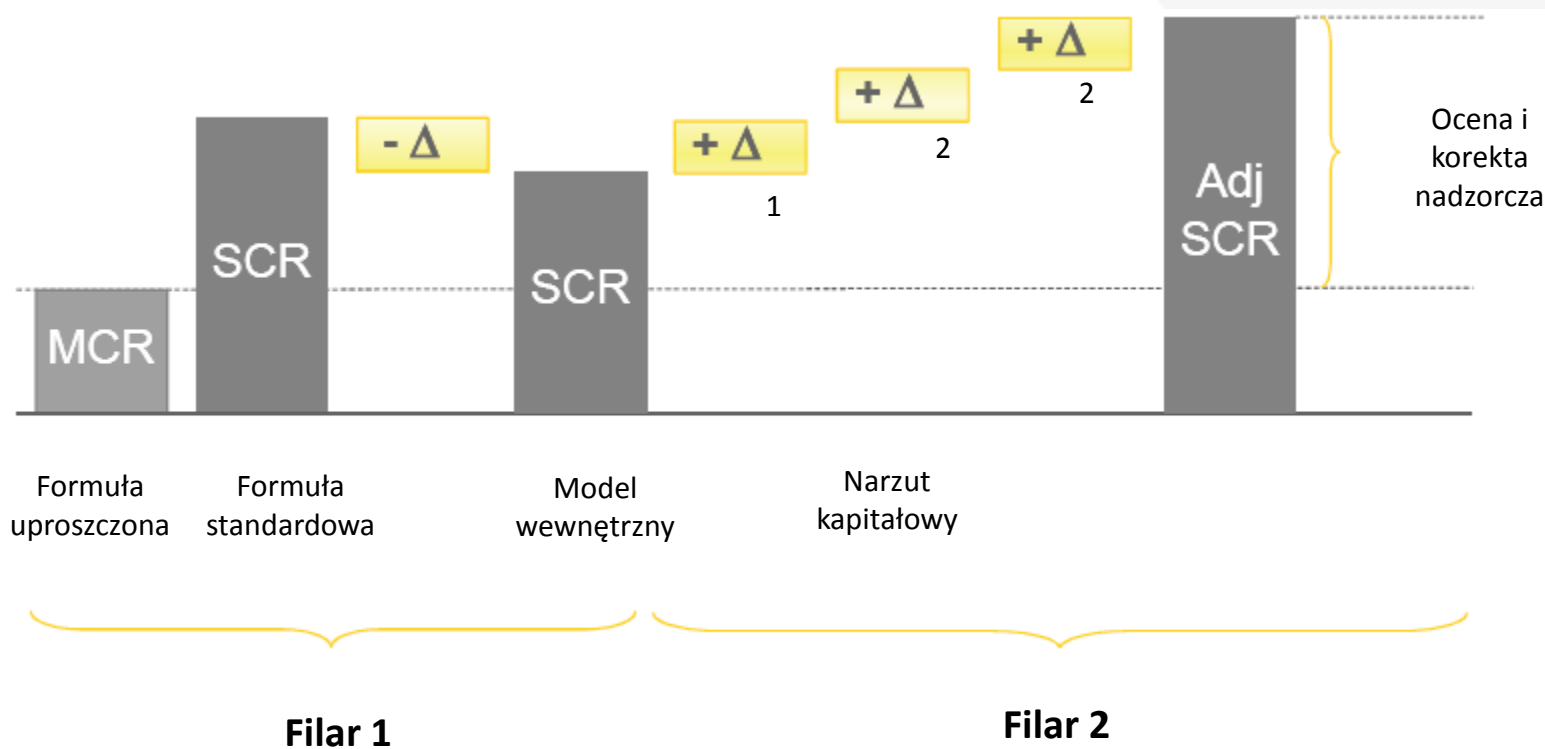

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe powinny być ustalane w wysokości odpowiadającej kwocie, którą zakład musiałby zapłacić z tytułu przeniesienia praw i zobowiązań na inny zakład (wycen rynkowa art. 76 Dyrektywy). Wiążą się z tym komplikacje:

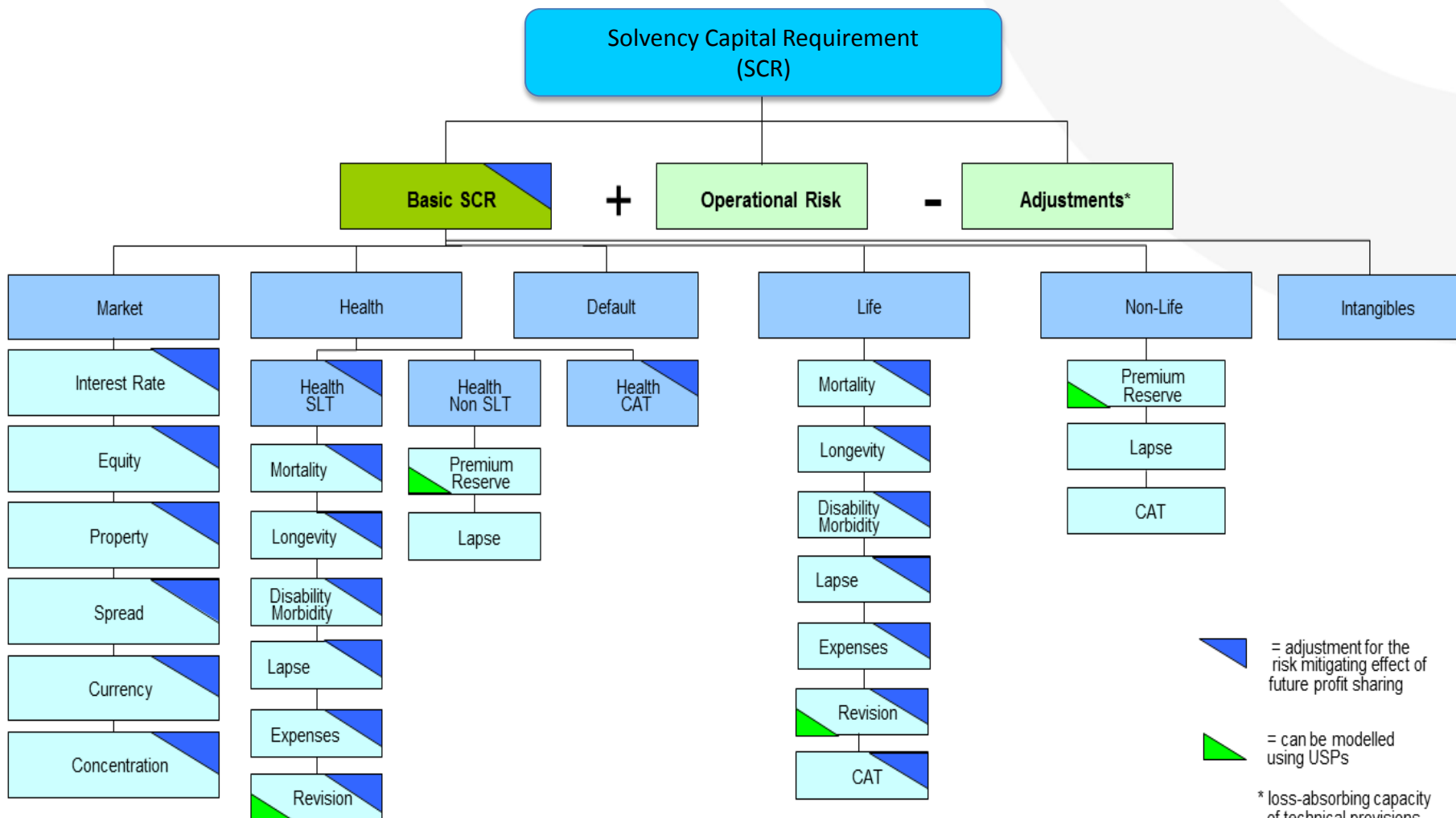
- dokumentacyjne, które mają uzasadniać, że zostały ustalone w sposób: „wiarygodny, ostrożny i obiektywny”.
- „moral hazard” aktuarialny, z jednej nacisk, aby były najniższe, a z drugiej strony, aby kalkulowane były ostrożnie, np. rozmowy w sprawie ustalenia granicy umowy w ubezpieczeniach życiowych, metody korekty stóp krzywych do dyskontowania.

Powiązanie pomiędzy poszczególnymi elementami wypłacalności

1. z tytułu jakości pomiaru ryzyka
2. z tytułu jakości zarządzania ryzykiem
3. z tytułu jakości kontroli wewnętrznej

Formuła standardowa wymogu wypłacalności

 = adjustment for the risk mitigating effect of future profit sharing

 = can be modelled using USPs

* loss-absorbing capacity of technical provisions and deferred taxes

Kluczowe informacje dotyczące stosowania formuły standardowej

- Wymóg kapitałowy w formule standardowej będzie kalkulowała znaczna część polskich ubezpieczycieli
- Nie należy się spodziewać znaczącego odpływu lub napływu kapitałów w wyniku zastosowania formuły standardowej
- Nie ma dodatkowych zachęt w kierunku odejścia o formuły standardowej w kierunku modelu wewnętrznego
- Dyrektywa Solvency II wymaga, aby ubezpieczyciele określili obszary, gdzie rzeczywiste ryzyko w istotny sposób odbiega od formuły standardowych założeń SCR. I to jest odpowiedzialność każdego CRO
- ORSA pozwala na ocenę zasadności stosowania formuły standardowej

Obszary ryzyka w ubezpieczalniach życiowych dla których formuła standardowa może być nieadekwatna

Przykłady, gdy formuła standardowa może być nieadekwatna

Ryzyko długowieczności:

Ubezpieczyciele z dużymi portfelami rent, o odstającej od przeciętnej charakterystyce

Ryzyko akcji:

Ubezpieczyciele realizujący aktywne strategie inwestycyjną w akcje

Ryzyko kredytowe:

Ubezpieczyciele posiadający różnorodne kredytowe aktywa, których ryzyko nie może być dobrze oszacowane przez przeciętny portfel obligacji korporacyjnych zakładany w ramach standardowej formuły

Ryzyko operacyjne:

Ubezpieczyciele z dużym zakresem outsourcingu lub posiadające przestarzałe systemy komputerowe

Obszary ryzyka w ubezpieczalniach majątkowych i osobowych dla których formuła standardowa może być nieadekwatna

Przykłady, gdy formuła standardowa może być nieadekwatna

Ryzyko aktuarialne:

W przypadku znaczących odchyień od założeń

Ryzyko rent:

W przypadku, gdy powinny być modelowane w podmodule życiowym ryzyka długowieczności.

Ryzyko katastroficzne:

Ubezpieczyciele z niestandardowymi portfeli z dużym elementem spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) ryzyko katastrofy lub z dużymi odliczeniami lub kompleksu na zewnątrz programów reasekuracyjnych

Ryzyko kredytowe:

Ryzyko kredytowe reasekuratorów

Zatem może być narzut kapitałowy...

Nadzór określi wymogi dotyczące narzutów kapitałowych

- Może być dostosowany do systemu zarządzania i do profilu ryzyka, w szczególności w miejscach, gdzie standardowa formuła nie jest właściwa
- Mogą być stosowana w połączeniu z innymi środkami przejściowymi
- Powinien zostać podany do publicznej wiadomości

.... lub nakazać budowę częściowego modelu wewnętrznego

Częściowe modele wewnętrzne muszą spełniać wymagania dyrektywy, określone w art 112, 113 i w art 120-125

- Nie ma potrzeby, aby był nazbyt kompleksowy
- Potrzebny jest czas na zbudowanie modelu
- Wydaje się, że minimalnym wymogiem stawianym przez nadzór jest przedstawienie harmonogramu dojścia do modelu wewnętrznego.

Zasady ostrożnego inwestora – „pigulka” historyczna

Zasada ostrożnego inwestora opiera się na wspólnym prawem wynikającym z sformułowania wyroku sądu z Massachusetts z 1830. Reguła „roztropności” kieruje zasadami postępowania powierników tak, „aby obserwować, jak ludzie z roztropności, uznania i inteligencji zarządzają własnymi sprawami, nie w odniesieniu do spekulacji, ale w odniesieniu do stałej dyspozycji swoich środków, biorąc pod uwagę prawdopodobne dochody, a także prawdopodobny bezpieczeństwo kapitału na inwestycje. ”

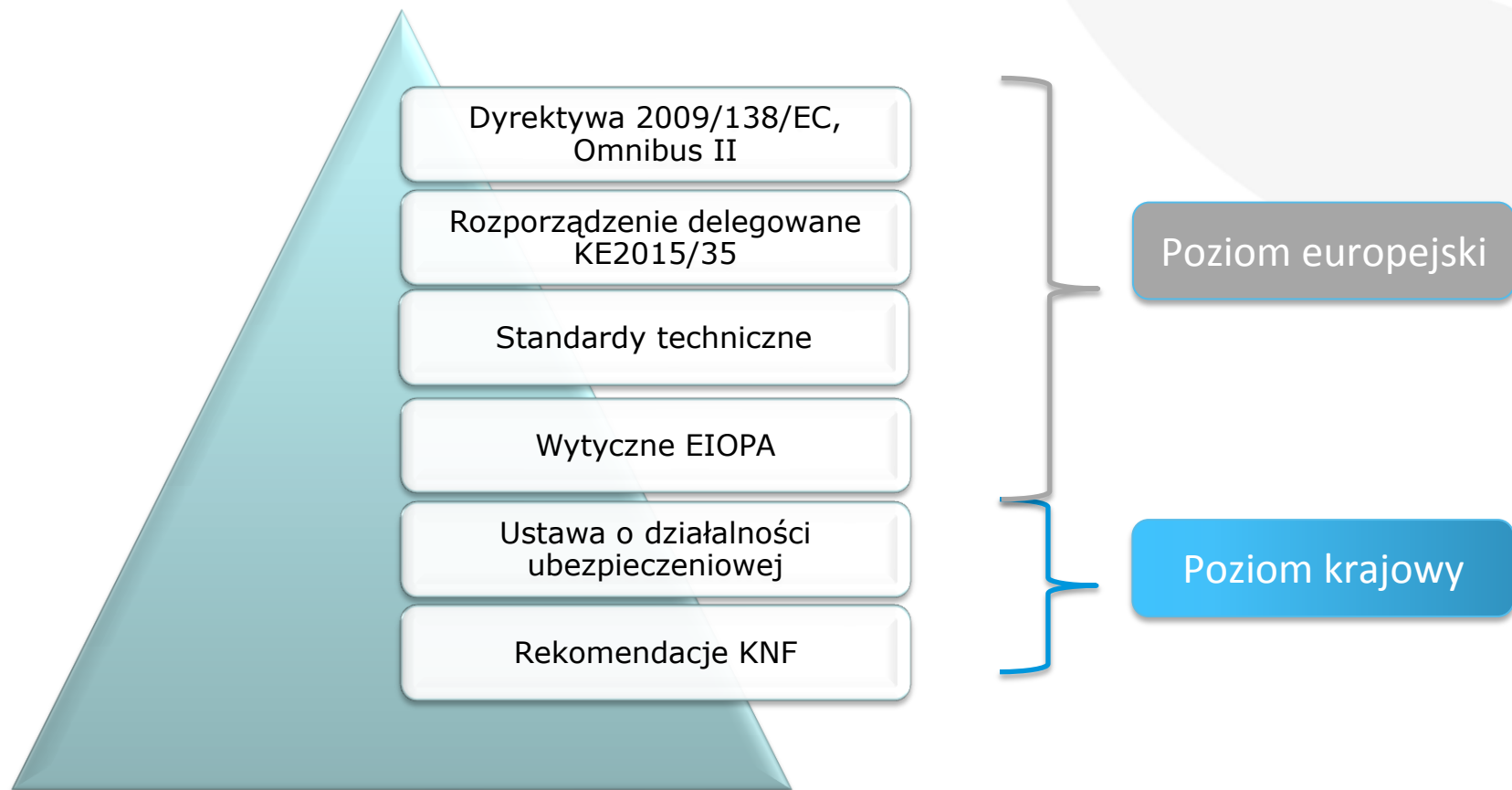
W ramach zasady ostrożności zarządzający nie definiuje w jakie rodzaje aktywów dozwolone jest inwestowanie, ale jest wymagane zaufanie do niego jako do "ostrożnego człowieka", że będzie inwestować majątek mając na uwadze następujące czynniki :

- a) potrzeby beneficjentów;
- b) zachowanie majątku;
- c) wielkość i stałość dochodów.

Elementy, które powinny mieć firmy ubezpieczeniowe, aby spełnić zasadę „ostrożnego” inwestora” (art. 132 Dyrektywy Solvency II

- **Metodyki pomiaru ryzyka wszystkich rodzajów aktywów** – Uwaga dla bardziej skomplikowanych instrumentów lub portfeli aktywnego zarządzania i instrumentów pochodnych stosowanych w celu sprawnego zarządzania portfelem może być wymagany model wewnętrzny.
- **Siatki limitów** ograniczających poziom ryzyka rynkowego oraz płynności. Należy pamiętać, że poziom limitów powinien gwarantować: bezpieczeństwo, płynność, jakość, rentowność i dostępność aktywów.
- **Politykę dopasowania aktywów do zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych.**
- **Własną metodykę oceny zdolności kredytowej emitentów długu.**

Struktura aktywów normatywnych Dyrektywy Solvency II

Wzmocnienie o ile nie utworzenie drugiej linii obrony

Rada Nadzorcza/Komitet Audytu:

nadzór nad decyzjami dotyczącymi systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd:

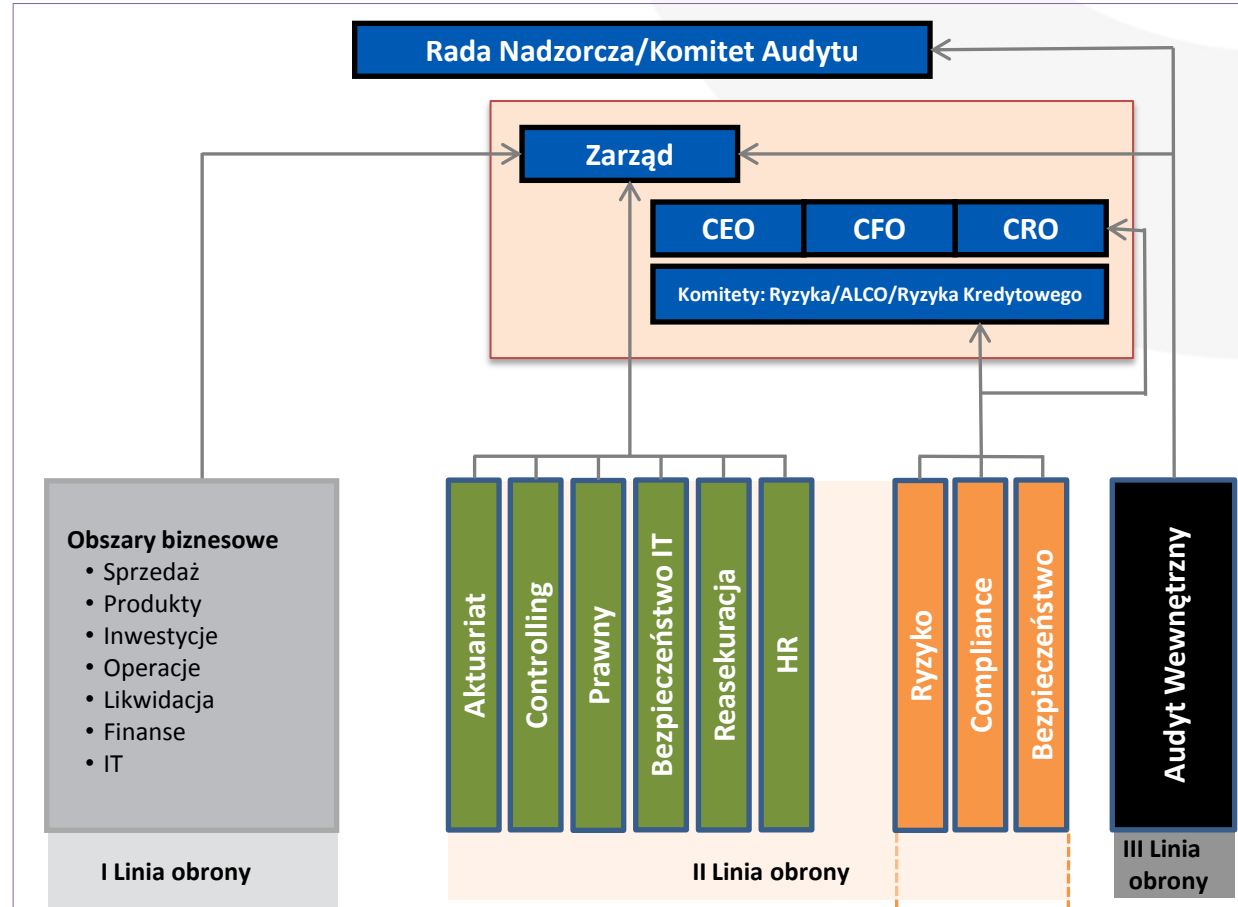
stanowienie: systemu zarządzania ryzykiem, apetytu i profilu ryzyka, strategii i polityk zarządzania ryzykiem. Wdrażanie kultury zarządzania ryzykiem.

Komitety:

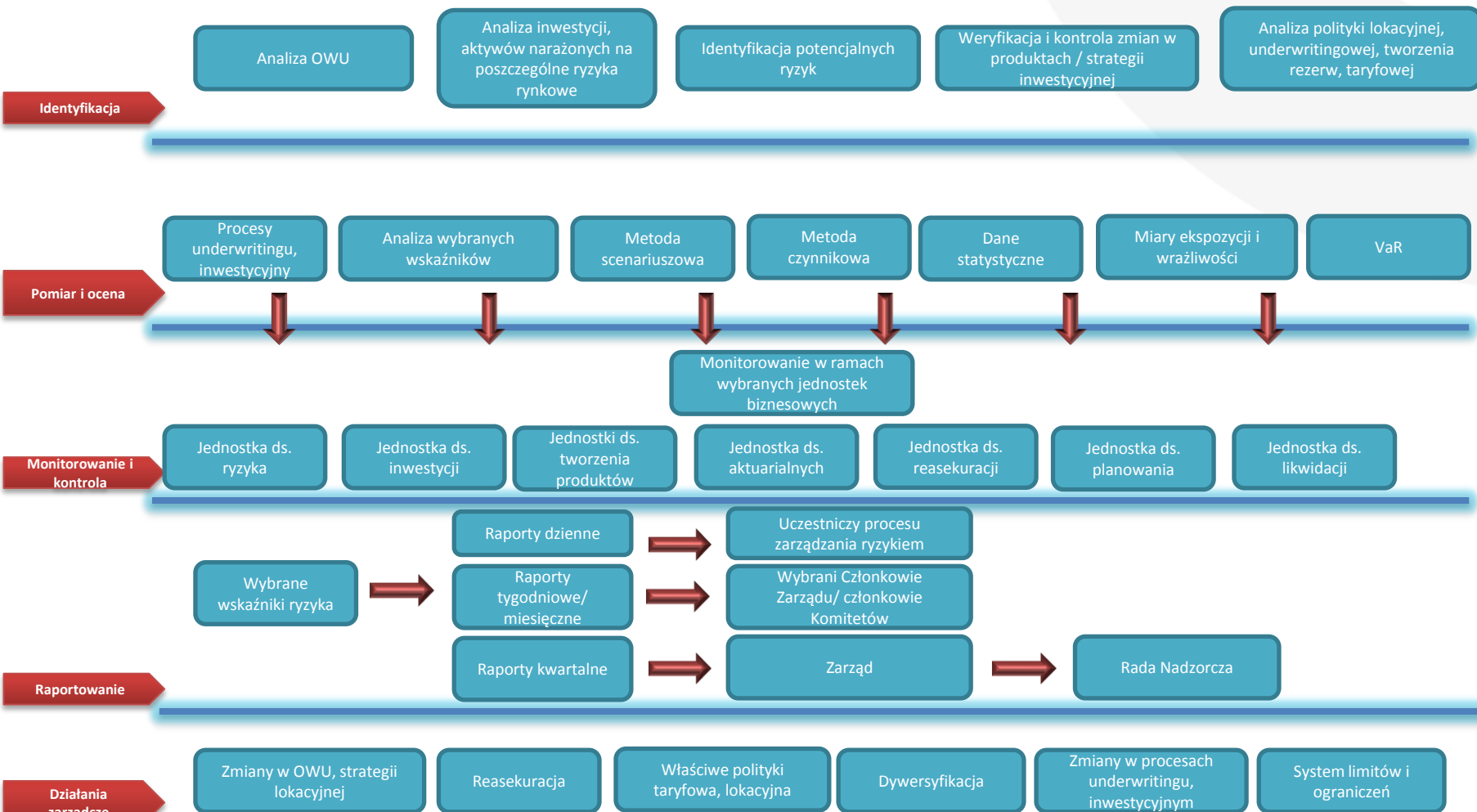
odpowiedzialne sterowanie ryzykiem, tj. decyzje o ograniczeniu, unikaniu, akceptacji ryzyka i monitorowanie bieżącej działalności. Rekomendowanie strategii i polityk. Stanowienie zasad zarządzania ryzykiem, procedur oraz metodyk.

CRO:

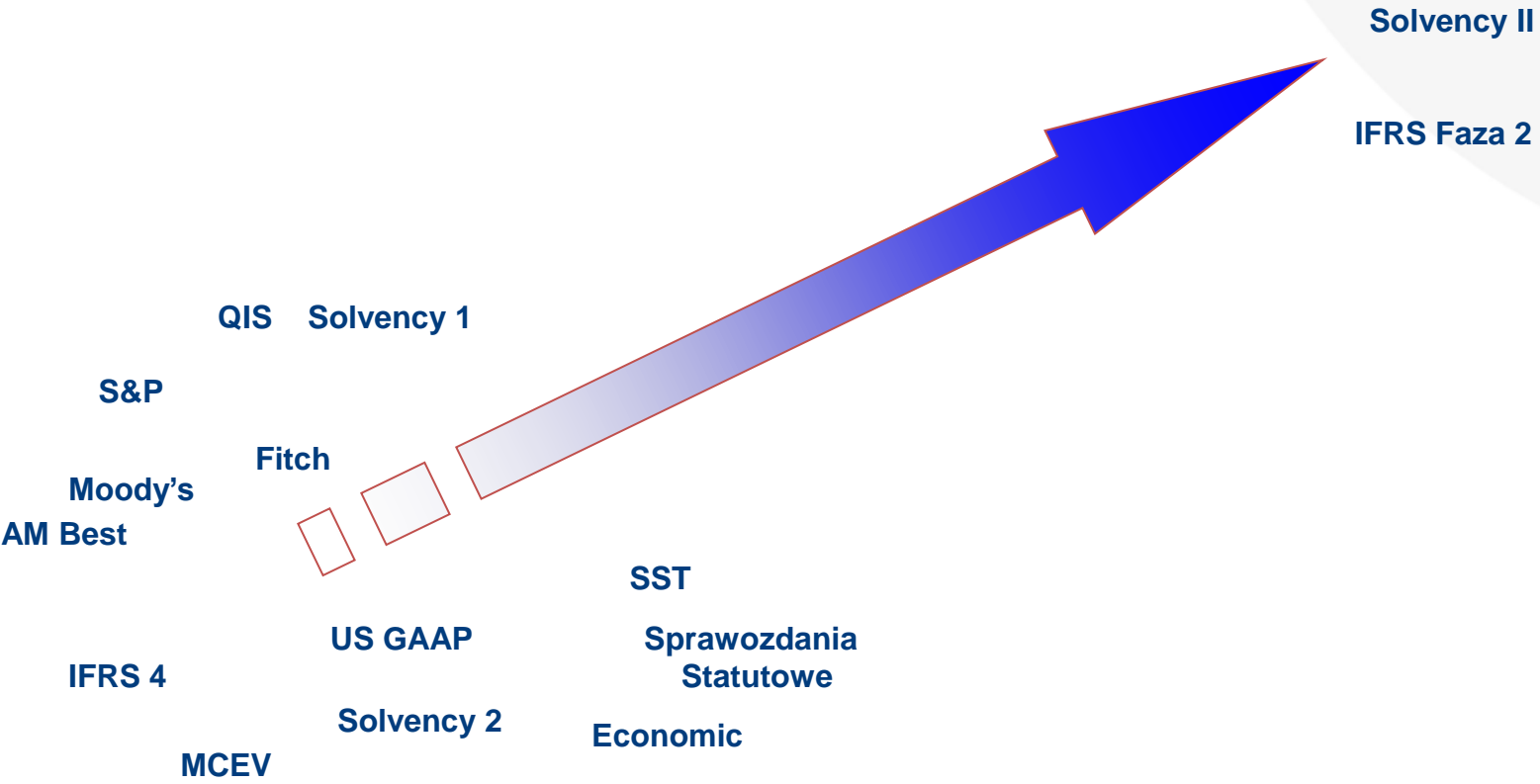
nadzór nad wdrażaniem strategii, polityk i procedur zarządzania ryzykiem.

Wdrożenie procesu zarządzania ryzykiem

Wystandaryzowanie systemu raportowanie

Solvency II – raportowanie publiczne

Solvency and Financial Condition Report7 (“SFCR”) raport podawany do publicznej wiadomości, powinien zawierać:

- opis działalności i wyników zakładu;
- opis systemu zarządzania i ocenę jego adekwatności do profilu ryzyka zakładu;
- opis, oddzielnie dla każdej kategorii ryzyka, ekspozycji, wielkości, ograniczania ryzyka i wrażliwości;
- opis, oddzielnie dla aktywów, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i innych zobowiązań, z podstawami i metodami stosowanymi do ich wyceny, wraz z wyjaśnieniem wszelkich znacznych różnic w porównaniu z założeniami oraz metody stosowane do ich wyceny w sprawozdaniu finansowym;
- opis zarządzania kapitałem, w tym co najmniej:
 - strukturę i kwotę funduszy własnych oraz ich jakość;
 - kwotę kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego;
 - informacje pozwalające na właściwe zrozumienie głównych różnic w założeniach stosowanych
 - standardowa formuła i tych z modelu wewnętrznego używane przez zakład do obliczenia wypłacalności Wymogu kapitałowego
 - kwotę każdej niezgodności z minimalnym kapitałem wymogiem w okresie sprawozdawczym, nawet jeśli później została usunięta, wraz z wyjaśnieniem jej przyczyn i konsekwencji a także wszelkie podjęte środki zaradcze.

Solvency II – raportowanie niepubliczne

☐ Regular supervisory reporting ("RSR")

Celem RSR jest ułatwienie odpowiedniego nadzoru. RSR jest oddzielnym raportem zawierającym nie tylko dane, które odnoszą się do ubezpieczyciela kwestie strategiczne i prawne i legislacyjne, ale także przyszły informacje na podstawie prognoz wymogów wypłacalności i spodziewanych zagrożeń. Ubezpieczyciel musi również „dać” wgląd w proces obliczeniowy i musi wykazać, że wyniki projekcji wykorzystywane są zgodne z oczekiwaniami.

☐ Own risk and solvency assessment (ORSA)

Ocena ta zapewnia wgląd w przyszły rozwój spółki wypłacalności i kondycji finansowej w szerokich ramach. Ocena ta obejmuje spójność pożądanego profilu ryzyka vs. rzeczywistego, strategii instytucji, zgodność w sposób ciągły z zasadami, spójność pomiędzy strategii i procesami leżących u ich podstaw, a adekwatnością, w jaki sposób polityka firmy znajduje odzwierciedlenie w (wewnętrzny /standard) modelach. Ocena ta stymuluje ubezpieczyciela do rozważenia w kreowaniu przyszłego ryzyka, aby zapewnić osiągnięcie pożądanego poziomu kapitałowej. Ocena ta może być przeprowadzana co najmniej rocznie. Ocena ta musi w każdym przypadku zawierać:

- opis integracji własnej oceny ryzyka w procesie zarządzania;
- opis częstotliwości, z których ORSA jest weryfikowana przez zarządzenie firmą ubezpieczeniową;
- opis sposobu, w którym wymóg wypłacalności jest określony w świetle profilu ryzyka;
- gwarantować, że proces ORSA jest dobrze zakotwiczone w podejmowaniu decyzji i jest odpowiednio udokumentowana.

☐ Quantitative reporting templates (QRT)

W dodatku do wyżej wymienionych raportów nadzorca wymaga od ubezpieczycieli przedstawienia sprawozdań QRT. QRT raporty są sporządzane w celu zapewnienia terminowe sygnały rozwoju ubezpieczyciela sytuacji finansowej, wypłacalności i wyniki. Raporty QRT są sporządzone w przepisanej formie stałej, tak że dane ilościowe przekazywane przez ubezpieczycieli można łatwo porównać. W wyjątkowych okolicznościach i jeśli sytuacja tego wymaga, organy nadzoru mogą opracować specjalne szablony krajowe. Raporty QRT należy składać co kwartał w celu zapewnienia, że informacje o kondycji finansowej zakładów są adekwatne do *bieżącej sytuacji*.

Co dyrektywa Solvency II oznacza dla audytu?

Mnóstwo pracy:

1. **Audytór wewnętrzny – musi dać ocenę adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej i innych elementów systemu zarządzania (art. 47 Dyrektywy Solvency II i Wytyczna 37 Wytycznych EIOPA’y dotyczących systemu zarządzania.**
2. **Audytór zewnętrzny – poza dotychczasowym badaniem sprawozdania finansowego (art.281-283 nowej Ustawy o działalności ubezpieczeniowej) przeprowadza badanie Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń (art.290 nowej Ustawy)**